

Závěr č. 41

ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 18. 9. 2006

Nadřízený orgán Státní energetické inspekce (§ 178 správního řádu)

Podle čl. 79 odst. 1 Ústavy ČR může působnost správních úřadů stanovit pouze zákon a nikoli pokyny nadřízeného správního orgánu nebo vnitřní předpisy. V případě rozhodování Státní energetické inspekce, resp. jeho územních inspektorátů, není zákonné vymezení nadřízeného správního orgánu jednotné a v některých případech je jím Ministerstvo pro místní rozvoj a v některých případech ústřední inspektorát.

Odůvodnění:

Poradní sbor se zabýval problematikou nadřízeného správního orgánu Státní energetické inspekce. Ta je podle § 92 odst. 1 zákona č. 458/2000 Sb., podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, správním úřadem členěným na ústřední inspektorát a územní inspektoráty, které jsou podřízeny Ministerstvu průmyslu a obchodu.

Ve správním řízení při ukládání pokut apod. se Státní energetická inspekce řídí zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění zákona č. 413/2005 Sb., který ve svém § 89 odst. 1 stanoví, že odvolacím správním orgánem je neblíže nadřízený správní orgán, pokud zákon nestanoví jinak. Nadřízeným správním orgánem je podle § 178 odst. 1 správního řádu pro účely tohoto zákona „ten správní orgán, o kterém to stanoví zvláštní zákon. Neurčuje-li jej zvláštní zákon, je jím správní orgán, který podle zákona rozhoduje o odvolání, popřípadě vykonává dozor.“ V případě Státní energetické inspekce se však rozhoduje v jednotlivých případech o odvolání různým způsobem a nadřízený správní orgán tak nelze vymezit jednotně pro všechny případy.

Podle § 95 odst. 3 zákona č. 458/2000 Sb., § 12b odst. 4 zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů, a § 10 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb., podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon

o podpoře využívání obnovitelných zdrojů), pokuty ukládá územní inspektorát a o odvolání rozhoduje ústřední inspektorát (nikoli Ministerstvo průmyslu a obchodu, které je vůči Státní energetické inspekci obecně nadřízeným správním orgánem). V těchto případech je zákonem výslovně stanovena působnost ústředních inspektorátů rozhodovat o odvoláních a ústřední inspektoráty zde mají být nadřízeným správním orgánem ve smyslu § 178 odst. 1 správního řádu. Podle zákona č. 458/2000 Sb. je správním úřadem Státní energetická inspekce jako celek a nikoli územní inspektorát (který je pouze jeho vnitřní součástí)¹, to však pro účely správního řízení nevádí, pokud je konkrétní útvar příslušný k rozhodování o odvolání stanoven přímo zákonem.

Státní energetická inspekce rozhoduje také v řadě dalších případů, například o povinnosti provést opatření navržená energetickým auditem, o opatřeních k odstranění kontrolou zjištěných nedostatků podle § 94 odst. 1 zákona č. 458/2000 Sb. apod. V těchto případech zákon hovoří obecně o tom, že zde rozhoduje Státní energetická inspekce bez rozlišování toho, zda to fakticky provádí její územní inspektoráty nebo ústřední inspektorát. O odvolání proti rozhodnutí Státní energetické inspekce pak rozhoduje podle § 92 odst. 1 zákona č. 458/2000 Sb. její nadřízený orgán, tedy Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Poradní sbor se zabýval otázkou, zda by mohlo Ministerstvo průmyslu a obchodu pověřit Státní energetickou inspekci rozhodováním také o těchto odvoláních s tím, že by např. o povinnosti provést opatření navržená energetickým auditem rozhodoval územní inspektorát a o odvolání proti tomuto rozhodnutí ústřední inspektorát.

Podle názoru poradního sboru je třeba také v těchto případech respektovat výhradu zákona a zohledňovat ustanovení čl. 79 odst. 1 Ústavy ČR, které stanoví, že „ministerstva a jiné správní úřady lze zřídit a *jejich působnost stanovit* pouze zákonem“. Státní energetická inspekce je podle § 17 odst. 1 energetického zákona správním úřadem pro výkon regulace v energetice zřízeným zákonem (nikoli pouhou organizační složkou ministerstva) a jeho působnost, stejně jako působnost Ministerstva průmyslu a obchodu, je možné stanovit pouze zákonem. Rozhodování o odvolání Státní energetické inspekce je bezesporu výkonem působnosti správního úřadu a nemůže ji proto bez opory v zákoně stanovit nadřízený správní orgán nebo pouze vnitřní předpis správního orgánu.

Pokud by mělo dojít ke sjednocení vymezení nadřízeného správního orgánu při všech rozhodováních Státní energetické inspekce, bylo by nezbytné provést novelizaci příslušných

¹ Blíže viz Vedral, J.: Správní řád komentář, Bova Polygon, Praha, 2006, s. 524

právních předpisů a stanovit tuto působnost přímo zákonem. Ohled by však měl být brát na (dnes zřejmě přehlíženou) skutečnost, že ústřední inspektorát (popř. ředitele územního inspektorátu) nelze z hlediska právní teorie považovat za instančně nadřízený samostatný správní orgán ani za správní orgán ve smyslu § 1 odst. 1 správního řádu.